

מתניתין:

מי שראה את החדש, חידוש הלבנה, בשבת, ואינו יכול להלך לבית דין ברגליו – מוליכים אותו על החמור. (518)

ואף על פי שאסור להוציא משא על הבהמה בשבת, ואדם חולה שאינו יכול ללכת על רגליו חשוב כמשוי. (519)

ואפילו במטה נושאים אותו, על אף שהמיטה היא משאוי!

ואם צודה להם, אם יש אורבים בדרך [ואלו הם הבייתוסים והכותים שהיו אורבים להם לעכבם כדי להטעות את החכמים] – לוקחין בידן מקלות, אף על פי שהם מטלטלים בידים ברשות הרבים.

ואם היתה דרך רחוקה – לוקחין בידם מזונות. (520)

לפי שעל מהלך "לילה ויום", באופן שיספיקו להגיע לירושלים עוד ביום השבת, ויוכלו בית דין לקדש את החודש בזמנו, מחללין את השבת, ויוצאין לעדות החדש.

518. ועוברים בזה על איסור דאורייתא של "מחמר" [כלומר מנהיג את הבהמה עם משא עליה, וגורם לה לטלטל משא ברשות הרבים, ולצאת מחוץ לתחום], שזה איסור לאו ואין בו מיתה וכתר. ריטב"א [על פי שבת קנד ב].

519. כלומר, אף על פי שחי נושא את עצמו, והנושא אדם חי פטור, בכל זאת חולה הרי הוא ככפות, והנושא בשבת ברשות הרבים חייב. [על פי תפארת ישראל, ועיין מפרש על הרמב"ם קדוש החדש ג ג ותוספות יום טוב כאן].

שנאמר [ויקרא כג]: "אלה מועדי ה' מקראי קודש אשר תקראו אותם במועדים". הזהיר הכתוב שקריאת המועדים מקראי קודש תהיה במועדם ולא אחר כך. והדבר תלוי בקידוש החדש על ידי בית דין.

הדרן עלך ארבעה ראשי שנים

פרק אם אינן מכירין

מתניתין:

המשנה ממשיכה לעסוק בעדות החדש:

אם בית הדין המקדשים את החדש אינן מכירין אותו, את העד העולה לירושלים בשבת, היו בית הדין שבעירו משלחין עמו אחר להעידו, להעיד עליו שהוא כשר לעדות. (1)

בראשונה היו בית דין מקבלין עדות החדש מכל אדם, אף אם לא הכירוהו.

משקלקלו הבייתוסים [הגמרא תפרש] התקינו שלא יהו מקבלין אלא מן המכירין.

520. תחילה חידשה המשנה, שמותר לחלל שבת ולעבור על איסור מחמר, שאין בו אלא לאו בלבד. ואחר כך הוסיפה המשנה שמותר אף לטלטל בידים מקלות ומזונות. ריטב"א.

1. מהירושלמי נראה שמשנתנו מדברת בימות החול. והשמיענו התנא שצריך שבית דין יכירו את העדים. ולדעת הירושלמי השמיענו התנא עוד, שאפילו אם עד אחד המעיד על נאמנות העד, די בכך, אבל מסקנת הבבלי שצריך שני